

Gazeta Grudziądzka

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

W imię Boże!

Wydanie II

Za Wiarę i Ojczyznę!

„Gazeta Grudziądzka” wychodzi 3 razy tygodniowo w 3 wydaniach: I (Pomorze), II (Wojew. centralne, kresy wsch., Małopolska i zagranica), III (Wielkopolska i Śląsk, wraz z bezpłatnymi dodatkami „Gospodarz i Osadnik”, „Robotnik”, „Dobra Gospodyni”, „Śmiech”, „Przyjaciel Młodzieży”, „Gość Świąteczny” i inne dodatki. — Przedpłata wynosi kwartalnie wraz z odnośnikiem w dom 3,89 zł., miesięcznie 1,30 zł. przy wysyłce opaskowej pod poszczególnym adresem kwart. 4,00 zł., w Wolnym Mieście Gdańsku 2,50 guldenów, zagranicę wraz z kosztami przesyłki: we Francji 20 „an-ków”, w Belgii 36 franków belg., w Holandji 2,50 guldenów hol. w Niemczech 4,00 RMk., w Szwajcarii 5 fr. szw., w Czechosłowacji 38 koron czesk., w Austrii 8 szylingów, w Danii 6 koron duńskich, w Szwecji 5 koron szwedzkich, we Włoszech 20 lirów włoskich w Ameryce i Kanadzie 1 dolar, w innych krajach równowartość 1 dolara amerykańskiego. — Ogłoszenia drobne za słowo 20 groszy, słowa tłustym drukiem podwójnie, najmniej 2 zł., tylko za gotówkę zgóry

Nakład drugi po konfiskacie Na czwartek, 9-go listopada 1933 r. Nakład drugi po konfiskacie

Pierwsze posiedzenie Sejmu

Kontrola wykonania budżetu i nowy budżet — Kartel nafty setki milionów chowa do kieszeni, a ochłapy dla skarbu państwa

W piątek, dnia 3 bm. odbyło się pierwsze posiedzenie sejmiku zwołanego na zwyczajną sesję budżetową. — Szczegóły podaliśmy już poprzednio, a przy tej okazji chcemy rzucić parę ogólnych uwag.

Głównym celem obecnej sesji jest przeprowadzenie kontroli wykonania budżetu z roku poprzedniego i uchwalenie nowego budżetu. — Czytaliśmy przed paru dniami, że generał Krzemiński, szef Najwyższej Izby Kontroli Państwa, złożył pisemne sprawozdanie marszałkowi sejmiku. — Niegdyś sprawozdanie to wraz z uwagami drukowane było w dużej ilości egzemplarzy i dostępne nie tylko dla każdego posła, ale dla każdego obywatela, który płaci podatki i chce wiedzieć co się dzieje z funduszami państwowymi.

Przed paru tygodniami, gdy „Gazeta Grudziądzka” w procesie prasowym zażądała odczytania uwag Najwyższej Izby Kontroli Państwa dotyczących działalności Państwowych zakładów przemysłu zbożowego, to sąd w Grudziądzu zarządził tajność rozprawy widocznie po to, aby te uwagi najwyższej kontrolnej instytucji w Polsce nie dostały się na łamy prasy i do publicznej wiadomości (Gazeta Grudziądzka Nr. 117).

Wyniki kontroli gospodarki państwowej o ile ta kontrola ma być skuteczną muszą być publiczne, gdyż w przeciwnym razie stale powtarzać się będą nadużycia i to w coraz gorsze nadużycia. — Rozumny człowiek nie może się także w żaden sposób dopatrzeć potrzeby tajemniczości kontroli gospodarczej, bo wszak nie zawiera ona żadnych tajemnic dotyczących spraw wojskowych i spraw zagranicznych. — Wszystko inne działy gospodarskie w należytym zorganizowanym państwie powinny być jawne.

To też spodziewamy się, że przynajmniej w okresie obradowania sejmiku nie będziemy mieli tajemnic gospodarczych i wewnętrznie politycznych, ale przed oczyma społeczeństwa stanie naga prawda.

Nie mniej ważną jest również sprawa budżetu na przyszły rok. — Pomijając zgłoszony już deficyt blisko 50 milionowy, zaostrzający się kryzys gospodarczy każe przypuszczać, że rzeczywisty deficyt będzie jeszcze większy niż w roku bieżącym, a według dotychczasowych obliczeń osiągnie on z dniem 31. III. 1934 blisko ówczesny miliard złotych.

W roku obecnym dadzą się dziury budżetowe załatać pożyczką na rodową, w roku przyszłym można wynaleźć inną operację finansową, ale w zestawieniu samego budżetu widzimy, że jest przeznaczony przede wszystkim na zjedzenie, nie widzimy tam pozycji, któreby dążyły do należytej przebudowy gospodarki społecznej a przez to do jakiejś takiej poprawy ciężkich stosunków. — Oto jeden z przykładów.

Świat pracy obciążony jest olbrzymią sumą blisko miljaru na różne ubezpieczenia społeczne, ubezpieczeni mają z tego bardzo małe korzyści, bo wszystko zjada administracja różnych „chorych Kas”, olbrzymie pensje i dyjety dyrektorów, a oprócz tego skarb państwa dopłaca do opieki społecznej przeszło 64 miliony złotych, podczas gdy na tak ważną rzecz jak na reformę rolną, a więc na

osadzenie na roli bezrobotnych i na dostarczanie im w ten sposób pracy i chleba, na scalenie rozkawałkowanych gospodarstw chłopskich, skarb państwa przeznaczają zaledwie 1 milion złotych.

Nie mniejsze zdziwienie wywołuje fakt, że Państwowe zakłady naftowe „Polmin”, które stoją na czele kartelu naftowego i wprost obdzierają całe społeczeństwo przez niebywale ceny za naftę, benzynę, olej, stearynę, dają państwu skromny dochód 600.000 zł. rocznie. — Czyż dla tak nikłego dochodu skarb państwa może się narażać na zarzut współdziałania a nawet organizowania jednego najgorszych karteli, który zdzierają ze społeczeństwa setki milionów?

Spodziewamy się, że w nadchodzącej sesji sejmowej wszystkie te sprawy zostaną należycie oświetlone.

Motywy wyroku Sądu Najwyższego w sprawie brzeskiej

Sąd najwyższy ogłosił motywy wyroku w sprawie brzeskiej, w której jak wiadomo zostali skazani posłowie i działacze Centrolewu na ciężkie kary więzienne i pozbawienie praw obywatelskich.

Motywy zawierają 12 stron piśmie maszynowego i powtarzają

znane już argumenty sądu apelacyjnego, który stwierdził, że oskarżeni utworzyli spisek celem obalenia rządu przemocą, bo rząd nie byłby w żadnym razie dobrowolnie bez przelewu krwi ustąpił.

Ponieważ skarga kasacyjna na zwała to twierdzenie „zupełnie do-

wolnem”, sąd najwyższy uznał, że to zdanie nie jest dowolne lecz opiera się na przekonaniu sędziów.

Sąd najwyższy nie uznał także „koniecznej obrony” obowiązującej Konstytucji przed zamachem ze strony przedstawicieli rządu.

Akta sprawy brzeskiej zawierające 24 olbrzymie tomy zostały przesłane do prokuratora bez dopisku „pilne”.

Sami sanacyjni posłowie będą referowali budżet państwa w Sejmie

W sobotę rano odbyło się posiedzenie Komisji budżetowej Sejmu, na którym rozdzielono poszczególne działy budżetu państwowego referentom. Wszystkie referaty budżetowe przydzielono posłom sanacyjnym.

Polacy w Niemczech pozbawieni prawa w wyborach do Reichstagu

Cała dzisiejsza prasa polska na terenie Rzeszy niemieckiej zamieszcza oświadczenie treści następującej:

Ludność polska w Niemczech z ubolewaniem stwierdza, że została pozbawiona prawa wzięcia udziału w wyborach w dniu 12 listopada pod hasłem wysłania do parlamentu Rzeszy niemieckiej własnych przedstawicieli.

Wobec powyższego i u nas przy wyborach do samorządów czy też do władz ustawodawczych, powinny być odebrane ludności niemieckiej prawa wyborcze.

Akcja rewolucyjna farmerów w St. Zjedn.

Według doniesień z N. Jorku, wśród farmerów dochodzi do częstych aktów teroru. Między innymi wysadzono w powietrze dwie mleczarnie i podpalono wiele innych.

Jeden z członków kongresu oświadczył, że farmerzy organizują oddziały wojskowe i zaopatrują się w bomby iżwiące.

Strajk farmerów w środkowych stanach rolniczych trwa w dalszym ciągu, przybierając niezwykle ostrą formę.

W wielu miejscach w stanie Iowa rzucono bomby i dochodziło do strzelanin. W Des Moines zniszczono fabrykę sera. Farmerzy utrudniają komunikację na drogach w pięciu stanach środkowych. W stanie Alabama wybuchł strajk mleczarzy. Prezydent Roosevelt pragnąc w dalszym ciągu przyjąć z pomocą farmerom, opracowuje obszerny plan wraz z gubernatorami stanów rolniczych i sekretarzem stanu spraw rolnictwa.

ŚWIĘTO CZECHOSŁOWACJI.

W piętnastą rocznicę odzyskania niepodległości w Pradze Czeskiej odbyła się defilada wojskowa. Na ilustracji widzimy najbardziej nowoczesne samochody pancerne, biorące udział w defiladzie.

Bony Inwestycyjne

upamiętnieniem 15-lecia niepodległości

Rocznicę wielkich momentów historycznych rozmaicie są upamiętniane w rozmaitych narodach. W dniach ostatnich np. Turcja obchodząc 10-tą rocznicę wprowadzenia ustroju republikańskiego, uczciła ten moment historyczny poświęceniem kilkuset szkół, położeniem kamienia węgielnego pod kilkaset innych szkół i gmachów użyteczności publicznej.

Czechosłowacja, która również w dniach ostatnich obchodziła rocznicę 15-lecia swej niepodległości, w podobny sposób zapisała tę datę w kartach swych dziejów.

W roku bieżącym w dniu 11 listopada przypada i u nas rocznica 15-lecia odzyskania niepodległości. Sposób upamiętnienia tej rocznicy został ustalony dość oryginalnie. Oto w nr. 85 Dziennika Ustaw ogłoszone zostało rozporządzenie o ustanowieniu tak zw. Funduszu Inwestycyjnego.

Jak głosi owo rozporządzenie, fundusz ten ustanowiony został dla upamiętnienia piętnastolecia odzyskania niepodległości i służyć ma na finansowanie celowych inwestycji. Fundusz ten powstać ma pod kontrolą ministra skarbu, zaś środki finansowe, którymi będzie się posługiwał, pochodzą z dotacji skarbu państwa i z dochodów finansowanych przezeń inwestycji.

Czy dolar spadnie do 3 złotych?

I. K. C. pisze: Z kół międzynarodowych donoszą, że prezydent Roosevelt zamierza w styczniu zwrócić się do kongresu amerykańskiego z żądaniem udzielenia mu dalszych pełnomocnictw inflacyjnych, w celu zredukowania wartości dolara do 33 i 1/2 procent.

Jednocześnie zamierza Roosevelt wnieść o upoważnienie go do zakupu przez rząd całego zapasu złota, pozostającego w posiadaniu Federal Reserve Banków, prawdopodobnie drogą zamiany na weksle skarbowe, a to w celu umożliwienia rządowi dokładnej kontroli nad zapasami złota w kraju.

Szeregi „Krzyżowej elity” mają się powiększyć

W związku z uroczystościami 15-lecia Niepodległości Polski nastąpić ma kilka tysięcy odznaczeń orderami Polonia Restituta i Krzyżem Zasługi.

Ponadto większa liczba osób ma otrzymać Krzyże Niepodległości.

Przypomnienie na czasie

Przed niedawnym czasem ukazało się w gazetach następujące przypomnienie:

„Niejednokrotnie zdarza się, że organa policji wbrew postanowieniom art. 150 Kodeksu procedury karnej, przeprowadzają rewizję bez uprzedniego polecenia sędziego. Ponieważ fakty przeprowadzania rewizji bez zezwoleń sądu zdarzają się często, zwłaszcza na prowincji, Komendant Główny P. P. wydał rozkaz, w którym zwraca uwagę podwładnym na odpowiedzialność dyscyplinarną, a nawet karną, jaką może spowodować niestosowanie się do odpowiednich postanowień kodeksu“.

Główną wszakże podstawą Funduszu Inwestycyjnego będą bony Funduszu. Bony te pod nazwą „Bonów Funduszu Inwestycyjnego“ może wypuścić minister skarbu do wysokości 100 milionów zł. Bony te będą umarżane w drodze periodycznych losowań.

Najważniejszy przepis to, iż bony te będą przyjmowane w wysokości nominalnej na spłatę wszelkich należności skarbu państwa, bez żadnych ograniczeń. Ponadto na żądanie posiadaczy bonów będą wykupywane przez kasy skarbowe według wartości nominalnej na warunkach, określonych przez ministra.

Specjalne zabezpieczenie bonów stanowić będą oprócz majątku Funduszu cały majątek i dochody lasów państwowych z wyjątkiem lasów w okręgu bydgoskim.

Jak widać z powyższego, „Bony Funduszu Inwestycyjnego“ zastępować będą w wielu wypadkach bilety Banku Polskiego, t. j. banknoty złote, będą więc te bony czemś w rodzaju „ersatz“ złotych.

Morderca Malisz zawisł na szubienicy

Trybunał Sądu doraźnego, który rozpatrywał sprawę morderców Jana Malisza i jego żony Marji oskarżonych o zamordowanie listonosza piątkowego Walentego Przebindy oraz małżonków Süsskindów, ogłosił w ub. sobotę wyrok skazujący morderców na karę śmierci przez powieszenie.

Skazani, wyrok przyjęli spokojnie.

Obrońcy skazanych wystosowali niezwłocznie do P. Prezydenta Rzplitej prośbę o ulaskawienie. Jak nas informują, P. Prezydent skorzystał z przysługującego prawa łaski w stosunku do Maliszowej i zamienił jej karę śmierci na dożywotnie więzienie, natomiast prośbę o ulaskawienie Malisza odrzucił, wobec czego wyrok śmierci przez powieszenie został wykonany.

Sensacyjne aresztowanie wysokiego urzędnika Kartelowego

Z polecenia prokuratora sądu okręgowego w Katowicach przeprowadzono rewizję w biurach „Wspólnoty Interesów“, obejmującej, jak wiadomo, Katowicką spółkę akcyjną dla górnictwa i hutnictwa, oraz Górnośląskie Zjednoczone huty Królewska i Laury.

W wyniku rewizji aresztowano Waldemara Szczędzina, dyrektora

działu księgowego i odstawiono do aresztów sądu okręgowego. Szczegóły sprawy trzymane są w tajemnicy.

Podobny los powinien właściwie spotkać wszystkich rekinów i żarłoków kartelowych, którzy w niemiłosierny sposób żerują na zbieżnym społeczeństwie.

Notowania giełdowe ziemiopłodów

z dnia 8-go listopada 1933 r. — Płacono złotych za 100 kg :

	Warszawa	Poznań	Lwów	Bydgoszcz
Pszonica	20,00-21,00	18,00-18,50	18,50-19,00	18,25-18,75
Zyto	14,25-14,75	14,50-14,75	14,50-14,75	14,50-14,75
Jęczmień	14,25-14,75	13,25-13,50	12,25-12,50	13,25-13,50
Jęczmień brow.	15,50-16,00	15,75-16,50	—	15,00-16,00
Owies	13,00-13,75	13,00-13,25	12,00-12,50	13,50-12,85
Maka pszen. 65%	32,00-36,00	29,25-31,25	30,50-31,50	30,50-32,50
Maka żytnia 65%	24,00-25,00	20,75-21,00	20,00-20,50	21,00-22,00
Otreby pszenne	9,00-9,50	9,25-9,75	7,75-8,00	9,00-9,50
Otreby żytnie	9,00-9,50	9,75-10,25	7,50-7,75	9,50-10,00
Rzepak	39,00-41,00	39,00-40,00	34,00-35,00	31,00-33,00
Groch polny	22,00-24,00	—	—	17,00-19,00
Kuchy rzepak.	14,00-14,50	15,50-15,50	—	—
Kuchy lniane	17,75-18,25	18,00-19,00	—	—
Ziemiaki jad.	3,20-3,50	2,45-2,70	—	2,50-3,00
Gryka	—	—	—	—
Proso	—	—	—	—
Słoma luźna	2,25-2,50	1,25-1,50	—	—
Słoma prasowana	—	1,75-2,00	—	—
Siano luźne	8,00-9,00	5,75-6,00	3,00-4,00	4,00-4,50
Siano prasowane	—	6,25-6,75	4,00-6,00	—

Ceny żyta zagranicą:

Berlin 30,50; Praga 22,90; Hamburg (żyto amerykańskie bez cła) 11,15
Wartość dolara: 5,70. — Wartość gramu złota: 5,92.
Ceny bydła podają gazety tylko raz w tygodniu. Notowania te podajemy na stronie przedostatniej w numerze sobotnim gazety.

VALOR

Podczas złej pogody..
ASPIRINA.

Prędzej pozbędziesz się przeziębienia, kataru i grypy, jeśli w porę zażyjesz ASPIRINĘ. Aspirinę powinieneś mieć zawsze w domu.

ASPIRINA

istnieje tylko jedna!

Do nabycia we wszystkich aptekach.

Literaci Ludowi!

Zawiadamiamy niniejszym panów członków-założycieli Związku Literatów Ludowych, że organizacja Związku została ukończona bardzo pomyślnie.

Do Związku przystąpili wszyscy znani i najtężsi pisarze i poeci chłopscy w liczbie 44 ech. Prócz nich zgłosiło się kilkadziesiąt piór początkujących, bądź przyjaciół i zwolenników „braci słowiczej“.

Z dniem 1 października 1933r. powołany został Tymczasowy Zarząd Związku i Komitet Redakcyjny pod naczelnym kierownictwem Janką z Bugaja.

znanego wszystkim nestora samorodnej poezji ludowej. W listopadzie br. ukaże się pierwszy numer czasopisma związkowego p.t. „Hejnalny Skowrończe“, w którym zamieszczone zostaną prace literackie, oświatowo-kulturalne i społeczne członków Związku oraz tych, którzy jeszcze do 10 listopada zgłoszą swoje członkostwo i nadesłają odpowiednie prace do Redakcji.

W najbliższej przyszłości przystąpi Związek Literatów Ludowych do wydania zbiorowej „Autologii pisarzy i poetów ludowych — chłopskich“ (z życiorysami, najlepszymi utworami i fotografiami), zatem w interesie wszystkich zainteresowanych leży, aby narychlej zgłosili swoje przystąpienie do wspólnej wielkiej pracy dla dobra Wsi i Ojczyzny.

Beb Waszej pomocy, Bracia-Chłopi i Przyjaciele Ludu, nie zdołamy uczyniwszy szczytnych porywów naszych! Okażcie nam gromadnie, że jesteście z nami — bo my Wasi!

Wszelkie zgłoszenia, korespondencje, datki itp., kierować: Redakcja „Hejnalów Skowrończych“ na ręce Antoniego Kucharczyka, Paszkówka, poczta Wielkie Drogi, wojew. krakowskie.

Prasę ludową i życzliwe nam czasopisma upraszamy o przedruk powyższego.

Krosno, 1. 10. 1933 r.

Za Zarząd Zw. Literatów Ludowych: (—) Wojciech Breowicz (—) S. Rusinek.

Lot eskadry polskiej do Moskwy

Eskadra polskich samolotów w liczbie pięciu maszyn, pod dowództwem pulk. Rayskiego, odleciała z Warszawy do Moskwy w celu wizytowania lotnictwa sowieckiego. Nad granicę polsko-sowiecką eskadrę polską powitała sowiecka eskadra lotnicza z Mińska, która odprowadziła eskadrę polską do Smoleńska, od Smoleńska zaś samolotom polskim towarzyszyły samoloty sowieckie z Moskwy.

Zniżka cen wyrobów włókienniczych

W ostatnich dniach na rynku włókienniczym w Łodzi nastąpiła dość znacznaniżka cen wyrobów włókienniczych. Większe przedsiębiorstwa przemysłowe obniżyły ceny na wytwarzane produkty o 10 procent, średnie zaś fabryki o 15 procent.

Zniżki te spowodowane są niesłychanym wprost zastojem w branży towarów włókienniczych.

Regulamin wyborczy do Rad Gromadzkich

(Dokończenie)

GŁOSOWANIE TAJNE I JAWNE.

Głosowanie tajne w gromadach niepodzielonych na okręgi wyborcze, odbywa się w ten sposób, iż wyborca na karcie do głosowania z białego papieru wypisuje imiona i nazwiska, ewentualnie także imiona ojców, kandydatów na radnych i kandydatów na zastępców radnych, a to w takiej samej ilości, jakby głosowanie odbywało się w sposób jawny. Wyborca otrzymuje od przewodniczącego komisji wyborczej kopertę, ostemplowaną pieczęcią urzędową, do której to koperty wkłada kartę do głosowania. Wyborca następnie oddaje kopertę przewodniczącemu komisji wyborczej, który ją wrzuca do urny.

Głosowanie tajne w gromadach podzielonych na okręgi wyborcze, odbywa się w taki sam sposób, z tą tylko różnicą, że wyborca oddający swój głos w danym okręgu wyborczym, wypisuje na karcie głosowania imię i nazwisko itd. tylko jednego kandydata na radnego i jednego kandydata na zastępcę radnego. Rzecz jasna, że na karcie głosowania należy umieszczać tylko kandydatów, którzy poprzednio zostali ważnie zgłoszeni.

W czasie głosowania jawnego należy uważać, gdyż komisja wyborcza unieważnia głos, jeżeli wyborca pomiesza kandydatów na radnych i kandydatów na zastępców radnych, to znaczy jeżeli wymieni imię i nazwisko osoby jako kandydata na radnego, a ta sama osoba została poprzednio zgłoszona jako kandydat na zastępcę radnego i na odwrót. W czasie zaś głosowania tajnego, komisja wyborcza unieważni karty do głosowania, o ile: 1) są innego koloru, niż białe, 2) są nieczytelnie wypełnione; 3) na których wymieniono w gromadach niepodzielonych na okręgi wyborcze więcej kandydatów, niż wynosi jedna czwarta część mandatów, a w gromadach podzielonych na okręgi wyborcze, jeżeli wyborca składający kartę do głosowania w danym okręgu wyborczym, wypisze na tej karcie więcej, niż jednego kandydata na radnego i jednego kandydata na zastępcę radnego; 4) jeżeli karta wyborcza prócz imion i nazwisk kandydatów zawiera jakieś dopiski, wreszcie 5) jeżeli kartę wyborczą włożono do koperty urzędowo nie ostemplowanej.

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA.

Jeżeli wszyscy wyborcy, obecni w lokalu wyborczym, oddali swe głosy, czy to w głosowaniu jawnym, czy to w głosowaniu tajnym, i nikt więcej do głosowania się nie zgłasza, to przewodniczący komisji wyborczej zapowiada, że zamyka głosowanie. Z tego powodu wyborcy powinni zgłaszać się do głosowania możliwie najwcześniej, nie odkładając głosowania na późniejszy czas. Mimo zamknięcia głosowania, wyborcy nie powinni się oddalać, gdyż może być zarządzona głosowanie ściślejsze na wypadek, gdyby pierwsze głosowanie nie dało ostatecznych wyników.

PROTESTY WYBORCZE.

W ciągu trzech dni po dniu wyborów, mogą być wnoszone protesty z żądaniem unieważnienia wyborów w całości w danej gromadzie lub w danym okręgu wyborczym, albo też unieważnienia wyboru poszczególnych osób. Protesty muszą być wnoszone na ręce przewodniczącego gminnej komisji wyborczej, a to na piśmie i przez taką samą liczbę wyborców, jaka jest uprawniona do zgłaszania kandydatów na radnych gromadzkich i ich zastępców. W razie unieważnienia wyborów, starosta powiatowy zarządza nowe wybo-

ry całkowite, bądź uzupełniające, w przeciągu 14 dni.

Wybory do rad gromadzkich są nie-

ważne: a) jeżeli zostanie stwierdzone, że przy wyborach dopuszczono się przekręptstw, fałszu lub jakiegokolwiek

podstępu, a popełnione przestępstwa mogły wpłynąć na wynik wyborów;

b) jeżeli wybory przeprowadzone zostały niezgodnie z przepisami regulaminu wyborczego do rad gromadzkich, a popełnione uchybienia mogły wpłynąć na wynik wyborów.

Z Wołynia

(Korespondencja własna)

Stan gospodarstw rolnych na Wołyniu jak i w całej Polsce jest ciężki. Tu o tyle jest cięższy, że zagospodarowanie się rolników było ciężkie z tego powodu, że długotrwała wojna światowa, o czym już swego czasu pisałem w „Gazecie Grudziądzkiej“, wyniszczyła wszystko. Cięższe jeszcze było zagospodarowanie się osadników tak wojсковых jak i cywilnych, którzy przyszli na gołą ziemię i wszystko trzeba było budować za pożyczone pieniądze. Do tego rolnik był narażony na ciągły wyzysk różnych pośredników-dobrodziej, którzy pożyczali pieniądze, dawali na kredyt, doliczając sobie procenty po 4-5 a nawet i więcej od sta miesięcznie. Nawet i instytucje społeczne, jak Kasy Komunalne, różne banki i nawet Kasy Spółdzielcze, brały dosyć duże odsetki wynoszące od 17-24 zł od sta rocznie. Przytem osadnik-rolnik, człowiek przybyły z zachodu czy nawet z za morza, bo i tacy są, którzy będąc w różnych formacjach wojskowych, jak np. w armji Hallera, czy Muśnickiego, więcej inteligentny, potrzebował i potrzebuje więcej życia towarzyskiego, książki czy gazety, i musiał takowe mieć. To wszystko obdłużyło gospodarstwa, które przy dzisiejszej marnej cenie za produkty, są bardzo obciążone długami.

Przez upadek rolnictwa, podupadł przemysł i handel. Raz poraz powsta-

wały i powstają różnego typu spółdzielnie, które jeżeli mają na czele ludzi którym zależy nie na własnej korzyści i wygórowanej ambicji, ale na tem, żeby spółdzielnia się rozwijała, to taka spółdzielnia rozwija się nadal i jest placówką pożyteczną.

Do takich spółdzielni należą: Kasa Stefczyka w Hoszy nad Horyniem w powiecie rówieńskim, która ma własny dom, prowadzi handel zbożem i narzędziami rolniczymi, mleczarnia w Zukowie, która wybudowała ładny dom ludowy, w którym mieszczą się: mleczarnia, szkoła powszechna, Kasa Stefczyka i ma jeszcze być piekarnia. Także został wybudowany przy wydajnej pomocy funduszy państwowych dom ludowy na osadzie Kreczowieckiej.

Na osadzie Hallerowo gm. Tuczyń została wybudowana szkoła powszechna i rozpoczęto budowę domu ludowego.

Dużą pomocą w pracy społecznej są członkinie Kół gospodyń, które nie szędząc trudu, urządzają konkursy rolnicze z uprawą warzyw, hodowlą drobiu i trzody chlewnej, zabawy na rzecz szkoły itp. Naprzykład w osadzie Janowieckiej dzięki członkiniom Koła gospodyń założona została biblioteczka im. Kazimierza Promyła przy szkole powszechnej, z której korzystają nie tylko dzieci szkolne, ale nawet i starsze osoby. Tyle narazie podaję Wam, Czytelnicy, wiadomości z Kresów Wschodnich. Zaznaczam tylko, że ziemie są tu bardzo dobre, potrzebna jest tylko wyteżona praca i opieka władz, któreby unormowały ceny, nie pozwalając na wyzysk rolnika.

Wawrzyn Koźmiński.

Podpalenie osady brygadiera Mączyńskiego

W nocy z 31 października na 1 listopada zbrodnicze ręce podpaliły zabudowania gospodarcze, należące do osady brygadiera Czesława Mączyńskiego, a położone w Wierzbowie w powiecie brzeżańskim.

Ogień podłożono pod stertę zboża. Państwą płomieni padły zabudowania gospodarcze i tegoroczne zbiory.

Podpalacze dokonali swego czynu ni-

mo, iż we wsi i na drogach rostawione były strażce.

Podkreślić należy, że w nocy z 31 października na 1 listopada w r. 1918, a więc przed 15 laty brygadiera Mączyński objął komendę Obrony Lwowa.

Brygadiera Mączyński o pożarze w jego osadzie dowiedział się we Lwowie, bezpośrednio przed żalobną manifestacją na cmentarzu Obrońców Lwowa.

POLSKA AKADEMJA LITERATURY.

Członkowie Polskiej Akademji Literatury powołanej zarządzeniem rządowym. W skład Akademji wchodzi 16 członków mianowanych przez ministra oświecenia, zaś 8 członków wybranych przez nominatów. Rzecz prosta, że w

Akademji weszła większość literatów o skłonnościach ku sanacji.

1-szy rząd (od lewej): Wacław Berent, Tadeusz Boy-Zeleński, Piotr Chojnowski, Karol Irzykowski, Julj. Kleiner.
2-gi rząd: Wincenty Rzymowski, Wacław Sieroszewski, Leopold Staff, Jerzy Szaniawski, prof. Tadeusz Zieliński.
3-ci rząd: Juljusz Kaden-Bandrowski, Bolesław Lesnian, Miriam Zenon Przesmycki, Zofja Nalkowska, Karol Hubert Rostworowski.

